

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ബാലകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസുതേ ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ ||

സമാഗതാൻ ഭൂപാലാനുഷ്യശൃംഗം ച വിസർജ്യ സപത്നീകസ്യ രാജ്ഞഃ
സ്വപുർയാമാഗമനം ശ്രീരാമഭരതലക്ഷ്മണശത്രുഘ്നാനാം
ജൻമസംസ്കാരശീലഗുണാനാം ച വർണനം, രാജ്ഞഃ സഭായാം
വിശ്വാമിത്രസ്യാഗമനം സത്കാരശ്ച

നിർവൃത്തേ തു ക്രതൗ തന്മിൻ
ഹയമേധേ മഹാത്മനഃ |
പ്രതിഗൃഹ്യാമരാ ഭാഗാൻ
പ്രതിജ്യമൂർയമാഗതം || 1.18.1 ||

സമാപ്തദീക്ഷാനിയമഃ
പത്നീഗണസമൻവിതഃ |
പ്രവിവേശ പുരീം രാജാ
സഭൃത്യബലവാഹനഃ || 1.18.2 ||

യഥാർഹം പൂജിതാസ്തേന
രാജ്ഞാ ച പൃഥിവിശ്വരാഃ |
മുദിതാഃ പ്രയയൂർഭേശാൻ
പ്രണമ്യ മൂനിപുംഗവം || 1.18.3 ||

ശ്രീമതാം ഗച്ഛതാം തേഷാം
സ്വഗൃഹാണി പുരാത് തതഃ |

ബലാനി രാജ്ഞാം ശുഭ്രാണി
പ്രഹൃഷ്ടാനി ചകാശിരേ || 1.18.4 ||

ഗതേഷു പുഥിവീശേഷു
രാജാ ദശരഥഃ പുനഃ |
പ്രവിവേശ പുരീം ശ്രീമാൻ
പുരസ്കൃത്യ ദ്വിജോത്തമാൻ || 1.18.5 ||

ശാന്തയാ പ്രയയാ സാർധ -
മൃഷ്യശൃംഗഃ സുപൂജിതഃ |
അൻവീയമാനോ രാജ്ഞാഥ്വ
സാനുയാത്രേണ ധീമതാ || 1.18.6 ||

ഏവം വിസൃജ്യ താൻ സർവാൻ
രാജാ സമ്പൂർണമാനസഃ |
ഉവാസ സുഖിതസ്തത്ര
പുത്രോത്പത്തിം വിചിന്തയൻ || 1.18.7 ||

തതോ യജ്ഞേ സമാപ്തേ തു
ഋതൂനാം ഷട് സമത്യയുഃ |
തതശ്ച ദ്വാദശേ മാനേ
ചൈത്രേ നാവമികേ തിഥൗ || 1.18.8 ||

നക്ഷത്രേദിതിദൈവത്യേ
സ്യാച്ചസംസ്ഥേഷു പഞ്ചസു |
ഗ്രഹേഷു കർകടേ ലഗ്നേ
വാക്പതാവിന്ദുനാ സഹ || 1.18.9 ||

പ്രോദ്യമാനേ ജഗന്നാഥം
സർവലോകനമസ്കൃതം |

കൗസൽയാജനയദ് രാമം
ദിവ്യലക്ഷണസംയുതം || 1.18.10 ||

വിഷ്ണോരർധം മഹാഭാഗം
പുത്രമൈക്ഷ്യാകുനന്ദനം |
ലോഹിതാക്ഷം മഹാബാഹും
രക്തോഷ്ഠം ദുന്ദുഭിസ്വനം || 1.18.11 ||

കൗസൽയാ ശുശുഭേ തേന
പുത്രേണാമിതതേജസാ |
യഥാ വരേണ ദേവാനാ -
മദിതിർവജ്രപാണിനാ || 1.18.12 ||

ഭരതോ നാമ കൈകേയോം
ജ്ജേണ സത്യപരാക്രമഃ |
സാക്ഷാദ് വിഷ്ണോശ്ചതുർഭാഗഃ
സർവൈഃ സമുദിതോ ഗുണൈഃ || 1.18.13 ||

അഥ ലക്ഷ്മണശത്രുഘ്നൗ
സുമിത്രാജനയത് സുതൗ |
വീരൗ സർവാസ്ത്രകുശലൗ
വിഷ്ണോരർധസമൻവിതൗ || 1.18.14 ||

പുഷ്യേ ജാതസ്തു ഭരതോ
മീനലഗ്നേ പ്രസന്നധീഃ |
സാർപേ ജാതൗ തു സൗമിത്രി
കുലീര്യേഭ്യുദിതേ രവൗ || 1.18.15 ||

രാജ്ഞഃ പുത്രാ മഹാത്മാന -
ശ്ചത്യാരോ ജ്ജ്ഞിരേ പൃഥക് |

ഗുണവന്തോന്നുരുപാശ്ച
രുച്യാ പ്രോഷ്ഠപദോപമാഃ || 1.18.16 ||

ജഗുഃ കലം ച ഗന്ധർവാ
നന്യതുശ്ചാപ്ലരോഗണാഃ |
ദേവദുന്ദുഭയോ നേദുഃ
പുഷ്പവൃഷ്ടിശ്ച ഖാത് പതത് || 1.18.17 ||

ഉത്സവശ്ച മഹാനാസീ -
ദയോധ്യായാം ജനാകുലഃ |
രഥ്യാശ്ച ജനസംബാധാ
നടനർതകസങ്കുലാഃ || 1.18.18 ||

ഗായനൈശ്ച വിരാവിൺശ്ചോ
വാദനൈശ്ച തഥാപരൈഃ |
വിരേജൂർവിപുലാസ്സത്ര
സർവരത്നസമൻവിതാഃ || 1.18.19 ||

പ്രദേയാംശ്ച ദദൗ രാജാ
സുതമാഗധവന്ദിനാം |
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദൗ വിത്തം
ഗോധനാനി സഹസ്രശഃ || 1.18.20 ||

അതീത്യൈകാദശാഹം തു
നാമകർമ തഥാകരോത് |
ജ്യേഷ്ഠം രാമം മഹാത്മാനം
ദരതം കൈകയീസുതം || 1.18.21 ||

സൗമിത്രിം ലക്ഷ്മണമിതി
ശത്രുഘ്നമപരം തഥാ |

വസിഷ്ഠഃ പരമപ്രീതോ
നാമാനി കുരുതേ തദാ || 1.18.22 ||

ബ്രാഹ്മണാൻ ഭോജയാമാസ
പൗരജാനപദാനപി |
അദദദ് ബ്രാഹ്മണാനാം ച
രത്നൗഘമമലം ബഹു || 1.18.23 ||

തേഷാം ജൻമക്രിയാദീനി
സർവകർമാൺയകാരയത് |
തേഷാം കേതുരിവ ജ്യേഷോ
രാമോ രതികരഃ പിതൂഃ || 1.18.24 ||

ബഭൂവ ഭൂയോ ഭൂതാനാം
സ്വയംഭൂരിവ സമ്മതഃ |
സർവേ വേദവിദഃ ശൂരാഃ
സർവേ ലോകഹിതേ രതാഃ || 1.18.25 ||

സർവേ ഇത്താനോപസമ്പന്നാഃ
സർവേ സമുദിതാ ഗുണൈഃ |
തേഷാമപി മഹാതേജാ
രാമഃ സത്യപരാക്രമഃ || 1.18.26 ||

ഇഷ്ടഃ സർവസ്യ ലോകസ്യ
ശശാങ്ക ഇവ നിർമലഃ |
ഗജസ്തുന്ധ്യശ്രപൃഷ്ടേ ച
രഥചർയാസു സമ്മതഃ || 1.18.27 ||

ധനുർവേദേ ച നിരതഃ
പിതൂഃ ശുശ്രൂഷണേ രതഃ |

ബാൽയാത് പ്രഭൃതി സുസ്തിഗ്ധോ
ലക്ഷ്മണോ ലക്ഷ്മിവർധനഃ || 1.18.28 ||

രാമസ്യ ലോകരാമസ്യ
ഭ്രാതൂർയേഷുസ്യ നിത്യശഃ |
സർവപ്രിയകരസ്തസ്യ
രാമസ്യാപി ശരീരതഃ || 1.18.29 ||

ലക്ഷ്മണോ ലക്ഷ്മിസമ്പന്നോ
ബഹിഃപ്രാണ ഇവാപരഃ |
ന ച തേന വിനാ നിദ്രാം
ലഭതേ പുരുഷോത്തമഃ || 1.18.30 ||

മൃഷ്ടമന്നമുപാനീത -
മശ്ണാതി ന ഹി തം വിനാ |
യദാ ഹി ഹയമാരുഘോ
മൃഗയാം യാതി രാഘവഃ || 1.18.31 ||

അമൈനം പുഷ്പതോഭൃത്യതി
സധനൂഃ പരിപാലയൻ |
ഭരതസ്യാപി ശത്രുഷ്ലോ
ലക്ഷ്മണാവരജോ ഹി സഃ || 1.18.32 ||

പ്രാണൈഃ പ്രിയതരോ നിത്യം
തസ്യ ചാസീത് തഥാ പ്രിയഃ |
സ ചതുർഭിർമഹാഭാഗൈഃ
പുത്രൈർഭശരഥഃ പ്രിയൈഃ || 1.18.33 ||

ബഭൂവ പരമപ്രീതോ
ദേവൈരിവ പിതാമഹഃ |

തേ യദാ ഇതാനസമ്പന്നാഃ
സർവേ സമുദിതാ ഗുണൈഃ || 1.18.34 ||

ഹ്രീമന്തഃ കീർത്തിമന്തശ്ച
സർവജ്ഞാ ദീർഘദർശിനഃ |
തേഷാമേവബ്രഹ്മദാവാണാം
സർവേഷാം ദീപ്തതേജസാം || 1.18.35 ||

പിതാ ദശരഥോ ഹൃഷ്ടോ
ബ്രഹ്മാ ലോകാധിപോ യഥാ |
തേ ചാപി മനുജുവ്യാഘ്രാ
വൈദികാധ്യയനേ രതാഃ || 1.18.36 ||

പിതൃശുശ്രൂഷണരതാ
ധനുർവേദേ ച നിഷ്ഠിതാഃ |
അഥ രാജാ ദശരഥ -
സ്തേഷാം ദാരക്രിയാം പ്രതി || 1.18.37 ||

ചിന്തയാമാസ ധർമാത്മാ
സോപാധ്യായഃ സബാന്ധവഃ |
തസ്യ ചിന്തയമാനസ്യ
മന്ത്രിമധ്യേ മഹാത്മനഃ || 1.18.38 ||

അഭ്യാഗച്ഛൻമഹാതേജാ
വിശ്വാമിത്രോ മഹാമുനിഃ |
സ രാജേണാ ദർശനാകാക്ഷീ
ദ്വാരാധ്യക്ഷാനുവാച ഹ || 1.18.39 ||

ശീഘ്രമാഖ്യാത മാം പ്രാപ്തം
കൗശികം ഗാധിനഃ സുതം |

തച്ഛൂത്യാ വചനം തസ്യ
രാജ്ഞോ വേശ്ഠ പ്രദുദ്രുവുഃ || 1.18.40 ||

സംഭ്രാന്തമനസഃ സർവേ
തേന വാക്യേന ചോദിതാഃ |
തേ ഗത്യാ രാജഭവനം
വിശ്വാമിത്രമൃഷിം തദാ || 1.18.41 ||

പ്രാപ്തമാവേദയാമാസു -
ർനൃപായേക്ഷ്യാകവേ തദാ |
തേഷാം തദ് വചനം ശ്രുത്യാ
സപുരോധാഃ സമാഹിതഃ || 1.18.42 ||

പ്രത്യുജ്ജഗാമ സംഹഷോ
ബ്രഹ്മാണമിവ വാസവഃ |
സ ദൃഷ്ട്യാ ജ്വലിതം ദീപ്ത്യാ
താപസം സംശിതവ്രതം || 1.18.43 ||

പ്രഹൃഷ്ടവദനോ രാജാ
തതോർഘ്യമുപഹാരയത് |
സ രാജ്ഞഃ പ്രതിഗൃഹ്യാർഘ്യം
ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന കർമണാ || 1.18.44 ||

കുശലം ചാവ്യയം ചൈവ
പര്യപൃച്ഛന്നരാധിപം |
പുരേ കോശേ ജനപദേ
ബാന്ധവേഷു സുഹൃത്സു ച || 1.18.45 ||

കുശലം കൗശികോ രാജ്ഞഃ
പര്യപൃച്ഛത് സുധാർമികഃ |

അപി തേ സന്നതാഃ സർവേ
സാമന്തരിപവോ ജിതാഃ || 1.18.46 ||

ദൈവം ച മാനുഷം ചൈവ
കർമ്മ തേ സാധ്യനുഷ്ഠിതം |
വസിഷ്ഠം ച സമാഗമ്യ
കുശലം മുനിപുംഗവഃ || 1.18.47 ||

ഋഷീംശ്ച താൻ യഥാൻയായം
മഹാഭാഗ ഉവാച ഹ |
തേ സർവേ ഹൃഷ്ടമനസ -
സ്തസ്യ രാജേന്തോ നിവേശനം || 1.18.48 ||

വിവിശുഃ പുജിതാസ്തേന
നിഷേദുശ്ച യഥാർഹതഃ |
അഥ ഹൃഷ്ടമനാ രാജാ
വിശ്വാമിത്രം മഹാമുനിം || 1.18.49 ||

ഉവാച പരമോദാരോ
ഹൃഷ്ടസ്തമഭിപൂജയൻ |
യഥാമൃതസ്യ സമ്പ്രാപ്തി -
ർയഥാ വർഷമനുദകേ || 1.18.50 ||

യഥാ സദ്യശദാരേഷു
പുത്രജൻമാപ്രജസ്യ വൈ |
പ്രണഷ്ടസ്യ യഥാ ലാഭോ
യഥാ ഹർഷോ മഹോദയഃ || 1.18.51 ||

തഥൈവാഗമനം മന്യേ
സ്യാഗതം തേ മഹാമുനേ |

കം ച തേ പരമം കാമം
കരോമി കിമു ഹർഷിതഃ || 1.18.52 ||

പാത്രഭൂതോസി മേ ബ്രഹ്മൻ
ദിഷ്ട്യാ പ്രാപ്തോസി മാനദ |
അദ്യ മേ സഫലം ജൻമ
ജീവിതം ച സുജീവിതം || 1.18.53 ||

യസ്മാദ് വിപ്രേന്ദ്രദ്രാക്ഷം
സുപ്രഭാതാ നിശാ മമ |
പൂർവ രാജർഷിശബ്ദേന
തപസാ ദ്യാതിതപ്രഭഃ || 1.18.54 ||

ബ്രഹ്മർഷിത്വമനുപ്രാപ്തഃ
പുജ്യോസി ബഹുധാ മയാ |
തദദ്ഭുതമദ്ഭുദ് വിപ്ര
പവിത്രം പരമം മമ || 1.18.55 ||

ശുഭക്ഷേത്രഗതശ്ചാഹം
തവ സന്ദർശനാത് പ്രഭോ |
ബ്രൂഹി യത് പ്രാർഥിതം തുഭ്യം
കാർയമാഗമനം പ്രതി || 1.18.56 ||

ഇച്ഛാമ്യനുഗൃഹീതോഹം
ത്വദർഥം പരിവൃദ്ധയേ |
കാർയസ്യ ന വിമർശം ച
ഗന്തുമർഹസി സുവ്രത || 1.18.57 ||

കർതാ ചാഹമശേഷേണ
ദൈവതം ഹി ഭവാൻ മമ |

മമ ചായമനുപ്രാപ്തോ
 മഹാനഭ്യുദയോ ദ്വിജ |
 തവാഗമനജഃ കൃത്സ്നോ
 ധർമശ്ചാനുത്തമോ ദ്വിജ || 1.18.58 ||

ഇതി ഹൃദയസുഖം നിശ്ചയ വാക്യം
 ശ്രുതിസുഖമാത്മവതാ വിനീതമുക്തം |
 പ്രഥിതഗുണയശാ ഗുണൈർവിശിഷ്ടഃ
 പരമഘ്നിഃ പരമം ജഗാമ ഹർഷം || 1.18.59 ||

|| ഇത്യർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 ബാലകാണ്ഡേ അഷ്ടാദശഃ സർഗഃ ||